

Suomen Punaisen Ristin lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi ulkomaalaislain muuttamiseksi (perheenyhdistäminen)

25.10.2024

Millaisia näkemyksiä teillä on vähimmäisikävaatimuksesta?

Suomen Punainen Risti ei kannata muutosta. Mikäli vähimmäisikä vaaditaan, sen tulisi olla 18 vuotta.

Suomesta kansainvälistä suojelua saavilla henkilöillä tulee olla oikeus perheenyhdistämiseen, vaikka he olisivat alle 21-vuotiaita. Suomesta suojelua saavien henkilöiden lähtömaissa avio- tai avoliiton solmimisikä on usein matalampi kuin Suomessa.

Muutoksen perusteena on käytetty laajasti pakkoavioliittojen torjuntaa. Sen sijaan mitään perustetta ei ole annettu sille, että tätä perustetta vasten vähimmäisiäksi on asetettu 21 vuotta eikä avioliittolain mukaista 18 vuotta. Perheenkokoajien kohdalla tulisi samaa täysi-ikäisyyden rajaa, joka Suomessa on muutoinkin katsottu riittävän ulkomaalaisten avioliittojen tunnustamisen ikärajaksi. Yhdenvertainen ikäraja olisi perusteltua siitakin syystä, että vähimmäisikävaatimukseen ei olisi poikkeamismahdollisuutta edes silloin, kun on ilmeistä, että avioliitossa ei ole kysymys pakkoavioliitosta.

Millaisia näkemyksiä teillä on toimeentuloedellytyksen asettamisesta alaikäiselle perheenkokoajalle?

Esityksellä palautetaan ennen edellistä hallituskautta voimassa ollut oikeustila. Perusteluina on käytetty erityisesti nk. ankkurilapsi-käytännön torjumista, mutta ilmiön laajuudesta ei ole annettu selvitystä tai arviota.

Monet lapset joutuvat eroon perheestään esimerkiksi matkan aikana. Konfliktialueilta lapsia lähetetään usein turvaan yksin, minkä lisäksi taloudelliset syyt estävät koko perheen pakenemisen samanaikaisesti.

Oikeus perhe-elämään on perustavanlaatuinen ihmisoikeus, jonka Suomi on sitoutunut turvaamaan kaikille, myös kansainvälistä suojelua saaneille. Suomi on sitoutunut turvaamaan oikeuden perhe-elämään muun muassa YK:n kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevan yleissopimuksen, Euroopan ihmisoikeussopimuksen ja YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen kautta.

Neljännän Geneven sopimuksen 26 artiklassa sekä useissa Punaisen Ristin ja Punaisen Puolikuun kansainvälisten konferenssien päätöksissä, jotka myös Suomen valtio on osaltaan hyväksynyt, todetaan selkeästi, että valtioiden on ryhdyttävä kaikkiin mahdollisiin toimenpiteisiin perheyhteyksien palauttamiseksi.

Hallituksen esityksessä todetaan, että ”lähtökohtaisesti lapsen etuna voidaan pitää sitä, että hän tuntee molemmat vanhempansa ja saa kasvaa vanhempiensa kanssa siinä maassa, jossa vanhemmat asuvat. Ilman huoltajaa maassa oleskelevan lapsen tapauksessa voidaan joutua punnitsemaan vaihtoehtoja siitä, jääkö lapsi Suomeen vai yhdistyykö hän sellaisessa turvallisessa kolmannessa maassa vanhempiensa kanssa, jossa hänellä on oikeus oleskella.” Se, että lapselle on myönnetty kansainvälistä suojelua, on jo osoitus, siitä, että lapsi ei voi kasvaa vanhimpiensa kanssa lähtömaassaan.

Millaisia näkemyksiä teillä on asumisaikavaatimuksesta?

Suunniteltu asumisaikavaatimus on kohtuuton ja asettaa ihmiset eriarvoiseen asemaan riippuen suojelustatuksesta. Suomen Punainen Risti ei kannata muutosta.

Hallituksen esityksessä arvioidaan perheenjäsenten kotoutumisen olevan sitä tehokkaampaa mitä paremmin perheenkokoaja on ehtinyt kotoutua perheenjäsenten saapuessa. (s. 20). Tämä ei kokemuksemme mukaan pidä paikkaansa. Perheenkokoajille odotusaika on raskasta ja jatkuva huoli muualla asuvista perheenjäsenistä on kuormittavaa. Tämä vaikeuttaa sekä keskittymistä että motivaatiota opiskeluun ja työntekoon, kun varmuutta perheen ja omasta oleskelusta maassa ei ole.

Millaisia näkemyksiä teillä on alaikäisyyden määritelmästä?

Ei kommentteja.

Millaisia näkemyksiä teillä on siitä, että kansanterveydellinen syy ei enää jatkossa olisi perhesideperustaisen oleskeluluvan epäämisperuste?

Suomen Punainen Risti puoltaa muutosta.

Tähän voitte kirjoittaa muita näkemyksiänne ehdotettuja muutoksia ja niiden vaikutuksia koskien.

Perheenyhdistäminen on turvallinen ja yksi harvoista laillisista väylistä suojeluun, ja se on usein ainoa tapa, jolla kansainvälistä suojelua saavat henkilöt voivat asua turvallisesti perheidensä kanssa. THL:n mukaan tutkimukset osoittavat, että perheenyhdistämisen kiristyksillä on vakavia sosiaalisia, terveydellisiä ja taloudellisia seuraamuksia pakolaisille ja heidän perheilleen. (Ks. esim. Perheenyhdistäminen - THL ja Rask, S. ym. 2016). Useissa muissakin tutkimuksissa on havaittu, että pitkät perheenyhdistämisen odotusajat ovat haitallisia pakolaisten hyvinvoinnille. Ihmiset kärsivät vakavista mielenterveysongelmista, kuten ahdistuksesta, masennuksesta ja unettomuudesta pitkien odotusaikojen vuoksi. (Ks. esim. Ismail, A. A. 2023 ja Hiitola, J. & Vähä-Savo, 2021)

Rajoittamalla mahdollisuuksia perheenyhdistämiseen sekä aiheutetaan inhimillistä kärsimystä että ajetaan ihmisiä laittomien ja vaarallisten väylien käyttöön.